

Sygn. akt V CSK 204/20

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z wniosku J. B.
przy uczestnictwie B. B.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 marca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 31 stycznia 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od B. B. na rzecz J. B. kwotę 7500 (siedem tysięcy pięćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnik postępowania B. B. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w O. z 31 stycznia 2020 r., zaskarżając je w całości i wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Rejonowego w K. z 8 lutego 2019 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnik postępowania powołał się na:

- 1) istniejące w sprawie zagadnienia prawne:

- dotyczące ustalenia kryteriów oceny stopnia przyczynienia się małżonków w powstaniu majątku wspólnego, w kontekście różnego stopnia przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego oraz istnienia ważnych powodów;

- Czy wystarczające są marginalne, incydentalne z punktu widzenia czasu trwania związku małżeńskiego aktywności małżonka co do wykonywanej pracy przy wychowywaniu dzieci, jako wystarczające do oddalenia wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym zgłoszonego przez małżonka, który w sposób praktycznie wyłączny przyczynił się materialnie do powstania majątku stron, a nadto był bardziej zaangażowany w wychowanie i opiekę nad dziećmi?

2) potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 43 § 2 k.r.o. w kontekście dopuszczalnych kryteriów uzasadniających ustalenie nierównych udziałów w majątku stron;

3) oczywistą zasadność skargi z uwagi na potrzebę wykładni art. 43 § 2 k.r.o. oraz wobec tego, że utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu drugiej instancji i orzeczenia Sądu pierwszej instancji doprowadzi do nieuzasadnionego czerpania korzyści majątkowych przez wnioskodawczynię kosztem uczestnika postępowania w kontekście czynionych przez uczestnika wysiłków i starań o powstanie majątku wspólnego i wychowanie dzieci, co byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

W odpowiedzi na skargę wnioskodawczynie wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie oddalenie skargi kasacyjnej w całości. Nadto, wnioskodawczynie wniosła o zasądzenie od uczestnika postępowania na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów

(pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na: 1) istnieniu w sprawie zagadnienia prawnego, 2) potrzebie wykładni przepisów prawnych oraz 3) oczywistej zasadności skargi.

Nie jest jednak możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni określonych przepisów prawa oraz, że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi wątpliwości, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14). Zatem nie do pogodzenia z oczywistością skargi jest formułowanie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 kwietnia lipca 2011 r., II UK 24/11). Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd

odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego nie mają charakteru uniwersalnego, wykraczającego poza sprawę, zakończoną zaskarżonym postanowieniem, a sprowadzają się do poprawności stosowania przepisu art. 43 § 2 k.r.o. w konkretnym stanie faktycznym. Skarżący nie przedstawił możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych przesłanek ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, racji jurydycznych stojących za każdą z nich, ani występujących w tym zakresie rozbieżności w orzecznictwie. Nie można przy tym uznać, że powołanie jednego orzeczenia sądu rejonowego dowodzi istnienia rozbieżności w orzecznictwie. Poza tym, problematyka związana z wykładnią art. 43 § 2 k.r.o. była już przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2017 r., II CNP 11/17 i tam powołane orzecznictwo oraz m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 września 1997 r., I CKN 530/97 oraz z 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 553/12). Wskazane we wniosku o przyjęcie skargi zagadnienia prawne nie mają więc przymiotu nowości.

Natomiast, oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z treści skargi, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego

naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13; z 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 października 2007 r., III CSK 216/07; z 20 marca 2014 r., I CSK 18/14).

Skarżący nie wykazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ograniczając się do stwierdzenia, że utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu drugiej instancji i orzeczenia Sądu pierwszej instancji byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Sąd Najwyższy zwraca też uwagę, że treść skargi kasacyjnej w zakresie, w jakim odnosi się do przesłanek przedsądu została sformułowana w sposób nieprawidłowy i niezrozumiały. Skarżący, powołując się na czwartą przesłankę przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), czyli oczywistą zasadność skargi, upatruje jej istnienia w wystąpieniu potrzeby wykładni art. 43 § 2 k.r.o. (budzącej według skarżącego wątpliwości), co przecież jest wykluczone.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zgodnie z art. 520 § 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 1 pkt 8 i § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.) zasądził od skarżącego na rzecz wnioskodawczyni kwotę 7500 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

ke